

Nokkrar kennitölur til greiningar á ársreikningum

Heiti á íslensku (ensku)	Formúla	Notkun
Veltuhraði birgða (inventory turnover ratio)	$\frac{\text{Kostnaðarverð seldra vara}}{\text{Meðalstaða birgða}}$	Veltuhraðinn er mælikvarði á hagkvæmni birgðastýringar. Því hærra sem hlutfallið er þeim mun oftar veltir félagið birgðunum.
Biðtími birgða	$\frac{365}{\text{Veltuhraði birgða}}$	Biðtíminn segir til um hve langan tíma tekur að selja birgðirnar, þ.e. breyta þeim í tekjur. Stuttur biðtími birgða getur verið merki um greiðsluferfiðleika.
Veltuhraði viðskiptakrafna (accounts receivable turnover)	$\frac{\text{Sala} * 1,24}{\text{Meðalstaða viðskiptakrafna}}$	Veltuhraðinn er mælikvarði á innheimtu félags (kröfustýringu). Því hærra sem hlutfallið er þeim mun skilvirkari innheimta. Bæta þarf vsk. við sölu (þ.e. x 1,24) því kröfurnar eru með vsk.
Innheimtutími krafna (average collection period)	$\frac{365}{\text{Veltuhraði viðskiptakrafna}}$	Innheimtutíminn segir til um hve langan tíma tekur að breyta viðskiptakröfum í handbært fé. Stuttur innheimtutími krafna er talinn merki um hagkvæmni í rekstri.
Brúttóágóðahlutfall % (gross profit margin)	$\frac{\text{Brúttó ágóði}}{\text{Sala}}$	Hér er eingöngu horft til árangurs af vörusölu sjálfri. Sem sagt rekstrartekjurnar (salan) mínus kostnaðarverð seldra vara sýndar sem hlutfall af sölu. Þrengra sjónarhorn en næsta hlutfall sýnir.
Rekstrarhagnaðarlutfall % (operating profit margin)	$\frac{\text{Rekstrarhagnaður (þ.e. EBIT)}}{\text{Sala}}$	Sýnir hvað stór hluti söluunnar skilar sér sem rekstrarhagnaður, þ.e. áður en fjármagnsliðir og skattar eru greiddir.
Rekstrarhagnaður fyrir afskriftir (EBITDA)	Rekstrarhagnaður (þ.e. EBIT) + Afskriftir	Skammstöfun á Earnings before interests, taxes, depreciation and amortization.
Framlegðarlutfall rekstrar % (contribution ratio)	$\frac{\text{EBITDA}}{\text{Sala}}$	Þessi kennitala er einnig kölluð EBITDA-framlegð. Sýnir hversu miklu reksturinn skilar til að standa undir afskriftum, fjármagnskostnaði, sköttum og arði (hagnaði) til eigenda. Rekstrarhagkvæmnin endurspeglast í hlutfallinu.
Veltufjárhlutfall (current ratio)	$\frac{\text{Veltufjármunir}}{\text{Skammtímaskuldir}}$	Sýnir hæfi fyrirtækis til að inna af hendi nauðsynlegar greiðslur næstu tólf mánuði. Þarf helst að vera >1 og því hærra þeim mun betra. Hátt hlutfall gæti þó vitnað um erfiðleika í birgðastýringu eða innheimtu viðskiptakrafna. Munið að Hreint veltufé = Veltufjármunir – Skammtímaskuldir
Lausafjárhlutfall (quick ratio, acid test ratio)	$\frac{\text{Veltufjármunir} - \text{Birgðir}}{\text{Skammtímaskuldir}}$	Sýnir hæfi fyrirtækis til að inna af hendi nauðsynlegar greiðslur næstu 12 mánuði með kvikum veltufjármunum. Birgðirnar á eftir að selja og þær því ekki lausafé á sama hátt og aðrir veltufjármunir. Þetta er mælikvarði á skammtímagreiðsluhæfi m.t.t. peningaliða.
Eiginfjárhlutfall % (owner's equity ratio)	$\frac{\text{Eigið fé}}{\text{Heildarfjármagn}}$	Sýnir fjárhagslegan styrk félags til að mæta mótbyr án þess að skerða skuldbindingar sínar við aðra en hluthafa. Nefnarinn er annað hvort skuldir + eigið fé eða heildarfjármagn=heildareignir.
Skuldahlutfall % (debt ratio)	$\frac{\text{Heildarskuldir}}{\text{Heildareignir}}$	Segir til um hve stór hluti af heildareignum er fjármagnaður af lánardrottnum félagsins. Getur gefið vísbendingu um hæfi félags til að standa af sér áföll án þess að þau bitni á lánardrottnum. Áhættan eykst eftir því sem hlutfallið er hærra.
Eiginfjárhlutfall + Skuldahlutfall = 1		Samtalan af eiginfjárhlutfalli og skuldahlutfalli er alltaf = 1,00

Langtímaskuldahlutfall % (long-term debt ratio – gearing ratio)	$\frac{\text{Langtímaskuldir}}{\text{Langtímafjármagn}}$	Segir til um fjárhagslega áhættu af skuldsetningu félags. Því hærra sem þetta hlutfall er þeim mun meiri má telja áhættuna.
Arðsemi eigin fjár % (return on equity - ROE)	$\frac{\text{Hagnaður}}{\text{Eigið fé}}$	Segir til um hvernig tekst að ávaxta fjármagnið sem eigendur hafa bundið í félaginu. Í teljara er eðlilegast að hafa hagnað án óreglulegra liða. Í nefnara er algengt að hafa eigið fé í ársbyrjun. Betra er að nota meðaltal af eigin fé í ársbyrjun og árslok (án hagnaðar ársins).
Arðsemi heildareigna % (return on assets - ROA)	$\frac{\text{Hagnaður}}{\text{Heildareignir}}$	Segir til um hvernig tekst að ávaxta þá fjármuni sem í félaginu eru bundnir, án tillits til fjármögnunar þeirra. Nefnarinn er ýmist heildareignir í ársbyrjun eða meðaltal af heildareignum í ársbyrjun og árslok.
Vaxtaþekja (interest coverage ratio)	$\frac{\text{Rekstrarhagnaður (EBIT)}}{\text{Vaxtagjöld}}$	Kennitalan metur getu félags til að standa við vaxtagreiðslur af lánunum. Eðlilegast að nota rekstrarhagnað án fjármagnsliða. Því lægri sem vaxtaþekjan er þeim mun meiri byrði eru skuldirnar á rekstri félagsins.
Markaðsvirði hlutafjár (market value)	Hlutfé x Gengi	Segir til um hvað markaðurinn væri reiðubúinn að gefa fyrir allt hlutfé í félaginu.
Heildarvirði (enterprise value)	Markaðsvirði + Heildarskuldir	Bæta þarf skuldum við markaðsverðið, því sá sem kaupir allt félagið verður að yfirtaka skuldir þess.
V/H-hlutfall (price-earnings ratio)	$\frac{\text{Markaðsvirði}}{\text{Hagnaður}}$	Einn algengasti mælikvarðinn varðandi verð hlutabréfa. Segir til um verð sem fjárfestar eru tilbúnir að greiða fyrir hlutabréf félagsins jafngildir margra ára hagnaði. Sambærilegt við hugtakið „Endurgreiðslutími fjárfestingar“.
V/I-hlutfall (price to book ratio)	$\frac{\text{Markaðsvirði}}{\text{Eigið fé}} \frac{(\text{eða Gengi})}{(\text{eða Innra virði})}$ (Innra virði = EF / Hlutfé)	Kennitalan ber saman markaðsvirði hlutabréfa félagsins og bókfært virði eigin fjár samkvæmt efnahagsreikningi.
Hagnaður á hlut (earnings per share - EPS)	$\frac{\text{Hagnaður}}{\text{Fjöldi hlutabréfa (vegiðmeðaltal)}}$	Hagnaður á hlut er notað af hluthöfum til að bera saman árangur í sama fyrirtæki á milli ára. Reiknað er út vegið meðaltal af fjölda útistandi hluta, t.d. í árslok. Því hærri hagnaður á hlut því betra. Eigin hlutir dragast frá útgefnum hlutum.
Raunvextir % (þ.e. 1 + raunvextir)	$\frac{1 + \text{nafnvextir í \%}}{1 + \text{verðbólga í \%}}$	Einfölduð nálgun við þetta er: Nafnvextir - Verðbólga Áhrif lántökukostnaðar þarf yfirleitt að meta m.t.t. skattáhrifa vegna þess að ríkið „niðurgreiðir“ þennan kostnað, þ.e. vaxtagjöld eru frádráttarbær frá skattstofni. Sem sagt: vextirnir mínus skattspörun.
Ávöxtun (fram tíðarvirði fundið) (future value)	$\text{Greiðsla núna} \times (1 + k)^t$	k = vextir á tímabilinu, t = fjöldi tímabila Ef ársvextir eru t.d. 12% og vaxtareiknað er á mánaðarfresti þá er k = 0,12/12 = 0,01
Afvöxtun (núvirði fundið) (present value)	$\text{Greiðsla í framtíð} \times 1/(1 + k)^t$	Sama.